

V Bruselu dne 1.4.2014
COM(2014) 165 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ
INTELIGENTNĚJŠÍ VÍZOVÁ POLITIKA V ZÁJMU HOSPODÁŘSKÉHO RŮSTU

{SWD(2014) 101 final}

OBSAH

Hodnocení uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)

1.	ÚVOD	3
2.	CÍLE VÍZOVÉHO KODEXU A PŘEDCHOZÍ HODNOCENÍ	4
2.1	Cíle vízového kodexu.....	4
2.2	Předchozí hodnocení	5
2.2.1	Provádění a rozvoj společné vízové politiky k podpoře růstu	5
2.2.2	Zpráva o fungování místní schengenské spolupráce během prvních dvou let provádění vízového kodexu	6
3.	CELKOVÉ UPLATŇOVÁNÍ VÍZOVÉHO KODEXU	7
3.1	Obecné aspekty	7
3.2	Nedostatek statistik	7
3.3	Hodnocení podle jednotlivých specifických cílů	8
3.3.1	Zjednodušení právního rámce	8
3.3.2	Posílení právního rámce k zlepšení harmonizace postupů.....	8
3.3.3	Zvýšení procesních záruk a zajištění rovného zacházení a transparentnosti	8
3.3.4	Zlepšení organizace a spolupráce konzulátů (rovněž s ohledem na zavádění VIS) ..	13
4.	ZÁVĚRY.....	15

1. ÚVOD

Společná vízová politika je základní součástí vytváření společného prostoru bez vnitřních hranic. Schengenské *acquis* týkající se vízové politiky zavedené v rámci schengenské mezivládní spolupráce bylo do institucionálního a právního rámce Evropské unie začleněno po vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost¹.

Vízový kodex² stanoví harmonizované postupy a podmínky vydávání krátkodobých víz. Kodex představoval „přepracování“ a konsolidaci všech právních aktů upravujících podmínky a postupy vydávání krátkodobých víz a zrušil zastaralé části schengenského *acquis*. Přepracované znění zahrnovalo Společné konzulární instrukce a rovněž části Schengenské úmluvy a jedenáct rozhodnutí schengenského výkonného výboru. Do právního rámce Unie byla mimoto začleněna společná akce 96/197/SVV ze dne 4. března 1996 o letištním tranzitu.

Jedním z cílů vízového kodexu byla konsolidace, a tudíž zjednodušení právního rámce. Dalším cílem bylo usnadnění oprávněného cestování a boj proti nedovolenému přistěhovalectví prostřednictvím další harmonizace způsobů zpracování žádostí o udělení víza na místních konzulárních úřadech. Cíle spočívajícího v usnadnění oprávněného cestování mělo být dosaženo mimo jiné na základě předpokladu, že by častí a pravidelní cestující, kteří jsou konzulátům známi, měli mít možnost získat vízum snáze než neznámé osoby podávající první žádost o vízum.

Hlavní procesní zjednodušení se týkají udělování víz pro více vstupů (dále jen „vícenásobných víz“) a mírnějších požadavků na podpůrné doklady. Vízový kodex tudíž umožňuje odlišné zacházení se žadateli o víza na základě jejich „vízové historie“. Kodex má rovněž zajistit, aby se s podobnými případy zacházelo obdobně.

Od přijetí vízového kodexu začala být větší politická pozornost věnována nutnosti usnadnit cestování do Evropy v bezpečném prostředí. Za tímto účelem se EU v současnosti účastní dialogů o uvolnění vízového režimu vedených s řadou partnerských zemí a v nadcházejících letech patrně zahájí další. EU mimoto uzavřela s partnerskými zeměmi devět dohod o zjednodušení vízového režimu³. To lze pokládat za první krok k uvolnění vízového režimu a prokazuje to odhodlání EU podporovat mobilitu a usnadnit cestování do Evropy u širší škály státních příslušníků třetích zemí. V zájmu EU je být návštěvníkům otevřená, jelikož cestující přispívají k hospodářskému růstu. Kontakty mezi lidmi a kulturami mimoto podporují vzájemné porozumění a mezikulturní dialog.

Nedávná studie⁴ o hospodářském dopadu snazšího udělování krátkodobých víz dospěla k závěru, že počet cestujících, které od cesty do schengenského prostoru odradí stávající vízové povinnosti, v případě šesti posuzovaných třetích zemí představuje značnou přímou,

¹ Ustanovení čl. 62 odst. 2 písm. b); nyní Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 77 odst. 2 písm. a).

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech, Úř. věst. L 243, 15.9.2009, s. 1.

³ Tyto dohody o zjednodušení vízového režimu jsou obvykle spojeny s dohodami o zpětném přebírání.

⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/international/index_en.htm

nepřímou a vyvolanou ztrátu příspěvku k HDP. Konzervativní odhad této roční ztráty činí 4,2 miliardy EUR, zatímco pravděpodobný odhad představuje 12,6 miliardy EUR. To podle konzervativního odhadu znamená ztrátu přibližně 80 000 pracovních míst v důsledku přímých i nepřímých dopadů v schengenském prostoru a podle pravděpodobného scénáře pak ztrátu přibližně 250 000 pracovních míst.

Vízový kodex od svého vstupu v platnost před třemi roky významně zlepšil postupy vydávání schengenských víz, svět však nezůstal stát a cíle a priority se vyvíjejí (viz například oddíl 2.2.1 níže). V důsledku potřeby zajistit větší soudržnost politik Unie (např. podle článku 167 Smlouvy o fungování Evropské unie přihlíží Unie ve své činnosti podle ostatních ustanovení Smluv ke kulturním hlediskům) a rovněž současného hospodářského výhledu bylo jako další cíle společné vízové politiky vymezeno „vytváření růstu“. Tuto politiku je proto třeba důkladněji sladit s obchodní politikou – zohlednit například při zvažování, zda sjednat dohody o zjednodušení vízového režimu, obchodní vztahy včetně obchodních dohod. Tato zpráva byla vypracována v tomto kontextu. Určuje možnosti, jak lépe dosáhnout inteligentnější společné vízové politiky, která mimo jiné zvyšuje přitažlivost EU pro podniky, výzkumné pracovníky, studenty, umělce a kulturní pracovníky a která reaguje na stávající a budoucí problémy.

2. CÍLE VÍZOVÉHO KODEXU A PŘEDCHOZÍ HODNOCENÍ

2.1 Cíle vízového kodexu

Hlavním cílem vízového kodexu je stanovení podmínek a postupů pro udělování víz za účelem průjezdu schengenským prostorem či předpokládaného krátkodobého pobytu v tomto prostoru a rovněž za účelem průjezdu přes mezinárodní tranzitní prostory letišť. Vízový kodex má mimoto usnadnit oprávněné cestování a bojovat proti nedovolenému přistěhovalectví. K dosažení těchto cílů by (jak je uvedeno v důvodové zprávě⁵ k návrhu Komise z roku 2006) vízový kodex měl:

- „zlepšit organizaci a spolupráci konzulátů (rovněž s ohledem na zavádění Vízového informačního systému (VIS))⁶;
- zvýšit procesní záruky;
- podporovat rovné zacházení se žadateli o víza, a to objasněním řady otázek týkajících se jednotného uplatňování právních předpisů“.

⁵ KOM(2006) 403 v konečném znění/2.

⁶ VIS měl původně začít fungovat v roce 2007, a proto se Komise rozhodla předložit zvláštní právní návrh, který stanoví normy pro biometrické identifikátory, jež mají být odebírány, a který uvádí řadu možností, pokud jde o praktickou organizaci diplomatických misí a konzulárních úřadů členských států s ohledem na registraci biometrických údajů žadatelů o víza, a zavádí rovněž právní rámec pro spolupráci členských států s externími poskytovateli služeb. Obsah nařízení, které bylo nakonec přijato (Úř. věst. L 131, 28.5.2009, s. 1), byl vložen do vízového kodexu přijatého v červenci 2009 a byl přizpůsoben jeho struktuře.

V čl. 57 odst. 1 vízového kodexu se vyžaduje, aby Komise dva roky poté, co budou použitelná všechna ustanovení (tj. ke dni 5. dubna 2013), podala Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování vízového kodexu, která bude zahrnovat posouzení výsledků, kterých bylo dosaženo ve vztahu k cílům, a posouzení uplatňování ustanovení nařízení. Tato zpráva, která vychází z podrobného hodnocení vízového kodexu obsaženého v pracovním dokumentu útvarů Komise⁷, splňuje tuto povinnost a navrhuje možnosti dosažení cílů, jež nebyly dosud zcela splněny, a řešení problémů zjištěných při uplatňování.

2.2 Předchozí hodnocení

Komise v očekávání tohoto hodnocení uplatňování vízového kodexu zveřejnila v listopadu 2012 sdělení s názvem „Provádění a rozvoj společné vízové politiky k podpoře růstu v EU“ a „zprávu o fungování místní schengenské spolupráce během prvních dvou let provádění vízového kodexu“.

2.2.1 Provádění a rozvoj společné vízové politiky k podpoře růstu⁸

Ve světle deklarace ministrů zemí skupiny G20 ze zasedání v mexické Méridě v květnu 2012 o potenciálu růstu prostřednictvím zjednodušených postupů vydávání víz začala Komise zvažovat hospodářský dopad vízové politiky na celkovou ekonomiku EU. Zaměřila se zejména na cestovní ruch a na to, jak by bylo možné politiku upravit v zájmu zajištění větší koherence s růstovými cíli strategie Evropa 2020.

Společná vízová politika má spolu se společnými pravidly pro kontroly na vnějších hranicích podpořit zrušení kontrol na vnitřních hranicích, tj. vytvoření schengenského prostoru⁹. Hlavním cílem vízové politiky bylo usnadnění cestování pro cestující s legitimním účelem cesty, boj proti nedovolenému přistěhovalectví a zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti. Současný hospodářský útlum však ukázal, že je nutné, aby se společná vízová politika zabývala rovněž potenciálem k vytváření hospodářského růstu.

Ve sdělení se na jedné straně uvádělo, že „*ve srovnání se situací před svým přijetím představuje vízový kodex zásadní pokrok, který významně zlepšuje postup při vydávání víz*“, a byla v něm vyjmenována řada podstatných vylepšení, pokud jde o právní ustanovení. Na druhou stranu v něm byl vyvozen závěr, že „*existuje ... prostor pro vylepšení, protože optimálního provádění vízového kodexu nebylo doposud dosaženo*“, a že „*většina těchto překážek [s cílem usnadnit postupy vydávání víz] může být odstraněna správným prováděním vízového kodexu ze strany konzulárních úřadů členských států, přičemž provádění má být monitorováno Komisí*“. Ve sdělení jsou zmíněny rovněž problémy, jimiž je třeba se zabývat při budoucí revizi vízového kodexu v zájmu „*vylepšení a zjednodušení postupů pro cestující s dobrými úmysly, přičemž nadále umožní čelit rizikům, která vyvolává nelegální migrace nebo ohrožení bezpečnosti některými cestujícími*“.

⁷ SWD(2014) 101.

⁸ COM(2012) 649.

⁹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen/index_en.htm

2.2.2 Zpráva o fungování místní schengenské spolupráce během prvních dvou let provádění vízového kodexu¹⁰

Ustanovení vízového kodexu platí všeobecně. Společní normotvůrci však uznali, že je třeba zohlednit místní okolnosti a současně zajistit harmonizované uplatňování obecných právních ustanovení. Článek 48 vízového kodexu stanoví právní rámec pro místní schengenskou spolupráci konzulátů, a činí tak ze soudržné spolupráce mezi členskými státy¹¹ na místní úrovni nezbytnou součástí provádění společné vízové politiky.

Tato spolupráce je v současnosti omezena na posouzení nutnosti přizpůsobit určitá ustanovení místním okolnostem, zejména co se týká podpůrných dokladů, které musí žadatelé předložit. V případě kladného hodnocení má Komise prostřednictvím prováděcího rozhodnutí přijmout společná „místní“ pravidla. Tato práce v souvislosti s hlavním úkolem místní schengenské spolupráce – harmonizací podpůrných dokladů (jež má rovněž nejviditelnější dopad na širokou veřejnost) – však dosud vedla k přijetí pouze šesti prováděcích rozhodnutí Komise vztahujících se na patnáct třetích zemí a jeden členský stát EU.

To prokazuje, že posílený právní rámec nedosáhl předpokládaných výsledků. Přidaná hodnota místní schengenské spolupráce není dostatečně chápána, a členské státy se proto musí zavázat k tomuto společnému úkolu. Tato zjištění byla potvrzena ve výročních zprávách vyhotovených pro období 2012–2013. Je proto nezbytné právní rámec místní schengenské spolupráce posílit, jelikož nedostatečná soudržnost postupů členských států v témže místě je významným zdrojem stížností a rozčarování žadatelů o azyl bez ohledu na jejich státní příslušnost, povolání nebo status.

Komise navrhuje, aby byla v rámci místní schengenské spolupráce zavedena závazná pravidla pro harmonizaci podpůrných dokladů. K prosazování ustanovení o místní schengenské spolupráci může přispět nový schengenský hodnotící mechanismus, který začne platit v roce 2015 a který umožní provádět tematická hodnocení.

V současnosti musí být výroční zprávy vypracovávány v každém jednotlivém místě a Komise je musí předávat Evropskému parlamentu a Radě v zájmu zajištění úplné transparentnosti.

Komise navrhuje vypracovávání jedné komplexní výroční zprávy o stavu místní schengenské spolupráce, která bude předána společným normotvůrcům, aby byla zajištěna důsledná transparentnost.

¹⁰ COM(2012) 648.

¹¹ V tomto dokumentu se pojmem „členské státy“ rozumějí členské státy EU uplatňující plně společnou vízovou politiku (všechny členské státy EU kromě Bulharska, Chorvatska, Irska, Kypru, Rumunska a Spojeného království) a přidružené země, Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko, není-li uvedeno jinak.

3. CELKOVÉ UPLATŇOVÁNÍ VÍZOVÉHO KODEXU

3.1 Obecné aspekty

Ačkoli přímý dopad vízového kodexu na počet podaných žádostí o krátkodobá víza a počet udělených víz v období 2010–2012 nelze prokázat, objasnění právního rámce přispělo k významnému zvýšení počtu žádostí o udělení víza. Mezi rokem 2009 a 2012 vzrostl celkový počet žádostí o 48% s ročním nárůstem přibližně o 15%. Až na několik málo výjimek¹² zpracovaly členské státy každý rok vyšší počet žádostí o víza. V témže období se snížila celková míra zamítnutých žádostí¹³, ačkoliv mezi jednotlivými regiony světa existují velké rozdíly¹⁴.

Obecně se usuzuje, že celkového cíle, tedy bojovat proti nedovolenému přistěhovalectví, bylo dosaženo. Členské státy ani výsledky studií a veřejných konzultací nezjistily bezpečnostní rizika nebo problémy vyplývající z vízového kodexu či jeho uplatňování. Při navrhování případných nových zjednodušení pro cestující s legitimním účelem cesty však musí být samozřejmě zachována vysoká úroveň bezpečnosti. Je třeba vzít v úvahu rovněž to, že ke zvyšování bezpečnosti přispělo zavádění Vízového informačního systému (VIS), které bylo zahájeno v říjnu 2011 a mělo by být dokončeno během roku 2015.

3.2 Nedostatek statistik

Přiměřené, spolehlivé a srovnatelné statistiky jsou předpokladem pro fakticky podložené hodnocení týkající se uplatňování právních předpisů a jejich účelnosti a účinnosti.

V článku 46 je stanoveno, že členské státy musí předkládat Komisi roční statistiky za předcházející rok. V příloze XII jsou uvedeny údaje, které musí být poskytnuty (např. druh víza, počet žádostí o udělení víz / počet udělených víz / počet zamítnutých víz, jeden vstup či více vstupů).

Ačkoli údaje poskytnuté členskými státy byly užitečné při posuzování uplatňování určitých prvků vízového kodexu, nedostatečné rozčlenění ztěžuje posouzení dopadu některých ustanovení. U vícenásobných víz jsou například shromažďovány pouze údaje o celkových počtech, aniž by se přihlíželo k době platnosti. Celkové počty se proto vztahují na vícenásobná víza, jejichž doba platnosti se liší od dvou týdnů do pěti let. Údaje jsou shromažďovány podle místa (tj. kde byla podána žádost o vízum / uděleno vízum) a druhu požadovaného víza (krátkodobý pobyt nebo letištní průjezdní vízum), nejsou však k dispozici údaje o státní příslušnosti žadatele ani o účelu cesty. Není proto možné sledovat tendence, pokud jde například o počet žádostí o udělení víza pro účely cestovního ruchu.

Komise navrhuje revidovat přílohu XII, aby byl zajištěn sběr podrobnějších údajů, které

¹² V případě Rakouska činil celkový nárůst v tomto období pouze 1,5% a u Slovinska byl zaznamenán pokles o 58,5%; oba případy pravděpodobně souvisejí se zrušením vízové povinnosti pro státní příslušníky většiny zemí západního Balkánu v roce 2009 a 2010.

¹³ V roce 2010: 5,8%, v roce 2012: 4,8%.

¹⁴ Od míry zamítnutých žádostí ve výši 1% v Ruské federaci po 44% v Guineji.

v budoucnu umožní náležitě posoudit dosažení cílů.

3.3 Hodnocení podle jednotlivých specifických cílů

3.3.1 Zjednodušení právního rámce

Začlenění všech právních předpisů týkajících se zpracování žádostí o krátkodobá víza a změny uděleného víza do jednoho nástroje jednoznačně přispělo k zjednodušení právních předpisů, zlepšení transparentnosti a zvýšení právní jistoty.

3.3.2 Posílení právního rámce k zlepšení harmonizace postupů

Cíle stanovit jednoznačný právní rámec pro společnou vízovou politiku upravující pobyt, jehož délka v období 180 dní nepřekračuje 90 dní, bylo obecně dosaženo. Komise však v průběhu let zaměřila pozornost na situaci státních příslušníků třetích zemí, kteří mají oprávněný důvod k **pobytu delšímu než 90 dní v období 180 dní** (oddíl 2.1.9 pracovního dokumentu útvarů Komise). Tyto osoby bez ohledu na to, zda se na ně vztahuje vízová povinnost, či nikoli, chtějí pobývat v schengenském prostoru po dobu překračující 90 dní, aniž by měly v úmyslu pobývat v jednom členském státě déle než 90 dnů.

Do této kategorie osob obvykle patří živě vystupující umělci, kteří se pohybují v schengenském prostoru delší dobu, avšak rovněž jednotliví cestující, například umělci, kulturní pracovníci, studenti a důchodci. Jelikož tyto osoby nejsou způsobilé pro národní dlouhodobé vízum ani krátkodobé schengenské vízum či jiné povolení, nacházejí se v právním vakuu. Tato situace často vede k tomu, že členské státy používají „kreativně“ některé právní nástroje. Komise proto místo toho, aby toto přehlížela, navrhuje zavést zvláštní povolení, které by uspokojovalo potřeby těchto osob.

Komise navrhuje právní nástroj, který zavádí nové povolení pro pobyt v schengenském prostoru, který je delší než stávajících 90 dní v období 180 dní.

3.3.3 Zvýšení procesních záruk a zajištění rovného zacházení a transparentnosti

Výsledky veřejných konzultací¹⁵, výše uvedená studie o hospodářském dopadu a jednotlivé stížnosti naznačují, že cílů týkajících se **procesních záruk** není dosaženo dostatečně. Jednotliví žadatelé i zúčastněné profesní subjekty považují některé postupy vyřizování žádostí za **zdlouhavé, obtížné a nákladné**.

Žádost o udělení víza začíná tím, že žadatel musí určit, **který členský stát je příslušný pro zpracování žádosti** (oddíl 2.1.1.1 bod 1 pracovního dokumentu útvarů Komise). Existují jednoznačná objektivní kritéria, která stanoví, který členský stát je příslušný pro posouzení žádosti. V praxi se však ukázalo, že to je pro žadatele i konzuláty poměrně problematické v případech, kdy žadatel chce na jedno vízum cestovat do několika členských států. Stávající

¹⁵ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/public-consultation/2013/consulting_0025_en.htm

pravidla jsou zjevně matoucí a žadatelé mají často se schengenskou vízovou politikou negativní první zkušenost.

Dalším krokem je vyplnění **formuláře žádosti** (oddíl 2.1.1.2 bod 10 pracovního dokumentu útvarů Komise). Ačkoli formulář obvykle nezpůsobuje mnoho problémů, lze jej zjednodušit. Bylo by jej například možné revidovat s cílem zrušit požadavek na informace, které se v současnosti vyžadují a které budou ve skutečnosti dostupné ve VIS (vzhledem k zavádění tohoto systému). Užitečné by rovněž bylo zlepšit vysvětlivky pro žadatele, jak formulář vyplnit.

Komise navrhuje objasnit pravidla týkající se „příslušného“ členského státu a zjednodušit formulář žádosti.

Požadavek na „**osobní podání žádosti**“ (oddíl 2.1.1.1 body 7–9 pracovního dokumentu útvarů Komise) byl určen jako významná překážka, jelikož je často mimořádně obtížný. V některých případech vyžaduje, aby žadatel cestoval do sousední země, jelikož příslušný členský stát nemá v jeho zemi bydliště zastoupení ani není zastoupen. Tato cesta zjevně zvyšuje celkové náklady žadatelů. Ačkoli členské státy umožňují, aby žadatelé podali žádost u externího poskytovatele služeb nebo prostřednictvím obchodního zprostředkovatele, v případě známých žadatelů je jen ojediněle uplatňováno nepovinné upuštění od požadavku na osobní podání žádosti.

Obecné pravidlo bylo až doposud takové, že by žádost o udělení víza měla být podána osobně na konzulátu nebo u externího poskytovatele služeb. Postupné zavádění VIS bude znamenat, že se osoby podávající první žádost o vízum budou muset každopádně dostavit na konzulát nebo k externímu poskytovateli služeb za účelem odebrání otisků prstů.

Většina členských států však čelí nárůstu žádostí v kontrastu ke snižování veřejných výdajů. To vede k většímu využívání externích poskytovatelů služeb při přijímání žádostí o udělení víza, akreditaci obchodních zprostředkovatelů (např. cestovních agentur/kanceláří), kteří podávají žádosti jménem žadatelů o vízum (jejich skupin), a tomu, že jednotlivé členské státy upouštějí od požadavku, aby známí žadatelé podávali žádosti osobně.

To (jak se zdá) naznačuje, že se návštěva konzulátu stává výjimkou. U některých konzulátů je pouze 30% žádostí o udělení víza podáno osobně. Soudě podle informací získaných v rámci schengenského hodnocení se při podání žádosti provádějí jen ojediněle osobní pohovory. Členské státy na druhou stranu v souladu s rozvojem moderních technologií v rostoucí míře umožňují, aby žadatelé podávali žádosti elektronicky.

V současnosti mohou žadatelé podat žádost **nejdříve tři měsíce** před předpokládanou cestou (oddíl 2.1.1.1 bod 5 pracovního dokumentu útvarů Komise). Tato lhůta vyvolává problémy v případě námořníků (viz rovněž str. 11) a osob, které se chtějí vyhnout období špičky s dlouhými čekacími dobami. V zájmu žadatelů i konzulátů by mělo být možné podat žádost až šest měsíců před předpokládanou cestou.

Komise navrhuje zrušit zásadu „osobního podání žádosti“ (aniž by tím byly dotčeny požadavky na odebrání otisků prstů osob podávajících první žádost o vízum) při současném

zachování možnosti provést pohovor. Komise rovněž navrhuje objasnit pravidla týkající se podávání žádostí on-line a umožnit všem žadatelům, aby žádost podali až šest měsíců před předpokládanou cestou.

Jakmile byla žádost podána, začínají běžet různé lhůty. Ačkoli lhůta pro vydání rozhodnutí je obvykle dodržována, pokud se na dotyčnou třetí zemi vztahuje **předchozí konzultace** (oddíl 2.1.1.5 bod 20 pracovního dokumentu útvarů Komise), může tento mechanismus znamenat, že zpracování trvá déle. Lepší informační systémy však v případě předchozích konzultací umožňují kratší lhůtu na odpověď než stávajících sedm kalendářních dní. Měla by proto být možná i kratší lhůta pro vydání rozhodnutí.

Komise navrhuje přezkoumat maximální lhůty, včetně lhůty pro odpověď v případě předchozích konzultací, která by se měla zkrátit na pět kalendářních dní.

Vízový kodex obsahuje ustanovení, která mají zjednodušit a zkrátit postupy, a umožňují procesní zjednodušení u žadatelů, kteří jsou konzulátu známí jako „bezúhonné“ a „spolehlivé“ osoby, například díky legálnímu použití dříve udělených víz. Tato potenciální zjednodušení, která by měla platit zejména s ohledem na požadavky na podpůrné doklady a udělování vícenásobných víz, však nejsou členskými státy uplatňována jednotně a konzistentně.

Většina žadatelů považuje za obtížnou povinnost předložit vysoký počet **podpůrných dokladů** (oddíl 2.1.1.2 bod 12 pracovního dokumentu útvarů Komise), aby opakovaně prokázali, že splňují podmínky vstupu. Mnozí si stěžují, že se požadavky u jednotlivých konzulátů v téže třetí zemi liší, ačkoli účel cesty je stejný.

Podle vízového kodexu mohou žadatelé, kteří jsou konzulátům známí jako „bezúhonné“ a „spolehlivé osoby“, využít již nyní určitá procesní zjednodušení (upuštění od požadavku na osobní podání žádosti a předložení některých/všech podpůrných dokladů). Nezdá se však, že by členské státy postupovaly při udělování výjimek známým žadatelům systematicky. Hlavní příčinou je skutečnost, že se jedná o nepovinné ustanovení a že nebyla stanovena kritéria způsobilosti týkající se „bezúhonnosti“ a „spolehlivosti“. Přibližně 70 % všech žádostí je mimoto podáno prostřednictvím externího poskytovatele služeb, který nemůže provádět kvalitativní posouzení žádosti/žadatele.

Přínos požadavku na předložení „**cestovního zdravotního pojištění**“ (oddíl 2.1.1.2 bod 14 pracovního dokumentu útvarů Komise) je sporný. Měl by se proto zrušit.

Komise navrhuje vypracování úplného a zjednodušeného seznamu podpůrných dokladů a zrušení požadavku na cestovní zdravotní pojištění.

Ačkoli je článek vízového kodexu týkající se **udělování vícenásobných víz** (oddíl 2.1.1.6 bod 24 pracovního dokumentu útvarů Komise) povinným ustanovením, je narušen posuzováním podmínek způsobilosti pro udělení těchto víz na základě volného uvážení, což opět zahrnuje pojmy „bezúhonnost“ a „spolehlivost“. Veřejné konzultace navíc ukázaly, že se konzuláty (jak se zdá) zdráhají vydávat vícenásobná víza s dobou platnosti delší než šest měsíců. Ačkoli by konzuláty měly kategoriím osob, které jsou vyjmenovány v uvedeném článku (v podstatě pravidelní cestující, kteří jsou tudíž „známí“), v zásadě udělovat

vícenásobná víza s dobou platnosti až pět let, prostor pro uvážení, který je konzulátům ponechán, společně se zdráháním se udělovat vícenásobná víza s dlouhou dobou platnosti znamená, že je vydáváno méně vícenásobných víz s dlouhou dobou platnosti, než by tomu mohlo být.

To je nešťastné, jelikož vícenásobné vízum představuje nejdůležitější a největší zjednodušení, které mohou cestující získat. Udělování většího počtu vícenásobných víz by snížilo rovněž administrativní zátěž u žadatelů i konzulátů. Posílení článku o vícenásobných vízech by odstranilo mnoho problémů, které byly zjištěny ve veřejných konzultacích a různých studiích. Žadatelé by zejména nemuseli podstupovat opakované postupy při vyřizování žádostí. V praxi však konzuláty rozlišují mezi žadateli jen málo, či vůbec: s osobami podávajícími první žádost o vízum se často zachází stejně jako s pravidelnými cestujícími.

Dostupnost VIS, který se postupně zavádí a na celosvětové úrovni by měl být plně funkční během roku 2015, by mohla rozlišování mezi žadateli usnadnit, jelikož veškeré údaje související s jejich žádostmi o udělení víza budou zadány do systému a mohou do nich nahlížet konzuláty všech členských států. Údaje jsou ve VIS uloženy po dobu pěti let. Bude snadné rozlišovat mezi „neznámou“ osobou podávající první žádost o vízum, která dosud není ve VIS zaregistrována a která nemá žádnou vízovou historii, a žadatelem, jehož údaje již byly zaregistrovány.

Dále by bylo možné rozlišovat mezi osobami zaregistrovanými ve VIS, jimž však nebylo ve dvanáctiměsíčním období před podáním žádosti uděleno žádné vízum, a osobami, které během tohoto období získaly a legálně použily dvě víza. Takové osoby by bylo možno definovat jako „pravidelné cestující“ a měly by mít prospěch z maximálního zjednodušení, pokud jde o požadované podpůrné doklady a dobu platnosti vícenásobného víza, jež bude uděleno.

Na tomto základě by měla být zavedena závazná pravidla, která pro pravidelné cestující stanoví konkrétní procesní zjednodušení. K těmto zjednodušením patří (částečné) upuštění od požadavků na podpůrné doklady a jednodušší udělování vícenásobných víz s dlouhou dobou platnosti. Konkrétně by žadatel, který během předchozích dvanácti měsíců získal a legálně použil dvě víza, musel předložit pouze podpůrné doklady prokazující účel cesty a měl by získat vícenásobné vízum platné po dobu tří let. Žadatelé, kteří předtím získali a legálně použili takovéto tříleté vícenásobné vízum, by měli v případě, že podají další žádost o vízum, získat vícenásobné vízum s pětiletou dobou platnosti.

Osoby podávající první žádost o vízum by však na druhou stranu měly sice prospěch z obecných zjednodušení, přesto je však u nich nezbytné důkladné ověření, jelikož budou využívat významné zjednodušení, pokud podají žádost opakovaně. Toto ověření je nezbytné k zachování bezpečnosti systému.

Komise navrhuje závazná pravidla na základě jednoznačně stanovených a objektivních kritérií, aby bylo možné jasně rozlišovat mezi různými kategoriemi žadatelů. Zásadou by mělo být, že by žadatelé s pozitivní „vízovou historií“ zaregistrovaní ve VIS během dvanácti měsíců před podáním žádosti měli mít prospěch z maximálního zjednodušení, pokud jde

o podpůrné doklady, které je nutno předložit, a vydání vícenásobného víza.

Aby bylo zajištěno, že návrhy týkající se vícenásobných víz s dlouhou dobou platnosti (tři a pět let) mají maximální dopady, mělo by být konzulátům umožněno udělovat vícenásobná víza s platností přesahující dobu platnosti **cestovního dokladu** žadatele (oddíl 2.1.1.2 bod 11 pracovního dokumentu útvarů Komise).

Komise navrhuje zavést pravidla, která umožňují udělovat vízum s delší dobou platnosti, než je platnost cestovního dokladu, do něhož je vízový štítek připojen.

Vízový kodex zavedl u určitých kategorií žadatelů **povinné a nepovinné osvobození od vízového poplatku** (oddíl 2.1.1.3 bod 15 pracovního dokumentu útvarů Komise). Uplatňování těchto ustanovení ukázalo dva problémy. Za prvé, ne ve všech případech jsou jednoznačně stanoveny kategorie osob, které jsou způsobilé pro osvobození od vízového poplatku, a za druhé konzuláty v daném místě jen ojediněle uplatňují nepovinná osvobození od vízového poplatku jednotně. Výsledkem je, že osvobození ve skutečnosti využívá potenciálně méně způsobilých žadatelů.

Komise navrhuje, aby se všechna osvobození od vízového poplatku stala závaznými a aby byly jednoznačněji stanoveny kategorie, na něž se toto osvobození vztahuje.

Víza lze udělit na vnějších hranicích (oddíl 2.1.1.8 bod 35 pracovního dokumentu útvarů Komise) pouze ve výjimečných případech. Osoby, které pracují v odvětví lodní dopravy a rekreačních plaveb, však často musí kvůli povaze svého povolání o vízum zažádat na hranici. S ohledem na tyto námořníky byl do vízového kodexu zahrnut zvláštní článek a příloha. Navzdory těmto pravidlům představuje udělování víz námořníkům i nadále složitý proces, v neposlední řadě kvůli složitosti přílohy IX, která obsahuje formulář, jenž musí námořníci vyplnit, pokud žádají o vízum.

Komise navrhuje revizi přílohy IX v zájmu zjednodušení formuláře žádosti.

Jak bylo uvedeno výše, víza lze na vnější hranici udělit pouze ve výjimečných případech. Komise však nedávno podpořila pilotní projekt jednoho členského státu, který mu umožňuje udělovat turistům během letní sezóny víza pro jeden vstup na jeho vnějších hranicích za účelem krátkodobé návštěvy. Vzhledem k větší úloze společné vízové politiky při usnadňování cestování cestujícím s legitimním účelem cesty, včetně turistů, na podporu růstu v EU navrhuje Komise zpřístupnit tuto možnost všem členským státům.

Komise navrhuje zavést ve vízovém kodexu ustanovení, které umožňuje udělovat víza pro jeden vstup na vnějších hranicích, a to na podporu krátkodobé turistiky.

Ačkoli Komise uznává, že by členské státy měly mít možnost uložit **letištní průjezdní víza** (oddíl 2.1.7 pracovního dokumentu útvarů Komise), pokud čelí náhlému a značnému přílivu nelegálních migrantů, je třeba stávající pravidla revidovat, aby bylo zajištěno, že tato opatření jsou přiměřená, pokud jde o rozsah a dobu trvání.

Komise navrhuje, aby byla stávající pravidla týkající se letištních průjezdních víz

revidována v zájmu zajištění přiměřenosti.

Vízový kodex se vztahuje na žádosti o vízum podané všemi státními příslušníky třetích zemí, včetně rodinných příslušníků občanů Unie (oddíl 2.1.5 body 47–52 pracovního dokumentu útvarů Komise). Měla by být zavedena procesní zjednodušení v zájmu usnadnění mobility, zejména zjednodušení rodinných návštěv, pro státní příslušníky třetích zemí navštěvující blízké příbuzné, kteří jsou občany Unie s bydlištěm na území členského státu, jehož jsou státními příslušníky, a dále pro blízké příbuzné občanů Unie s bydlištěm v třetí zemi, pokud si přejí společně navštívit členský stát, jehož je občan Unie státním příslušníkem. Právo Unie zatím tyto dvě situace nijak nezjednodušuje. Nedávno uzavřené dohody o zjednodušení vízového režimu však určitá procesní zjednodušení v tomto smyslu obsahují (např. zjednodušení požadavků na podpůrné dokumenty, osvobození od vízového poplatku, povinné udělování vícenásobných víz). Tato praxe by měla být ve vízovém kodexu zobecněna.

V čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38/ES¹⁶ jsou stanovena zvláštní zjednodušení pro osoby, na něž se tato směrnice vztahuje, jako je udělování víza „bezplatně“ a „na základě zrychleného postupu“. Komise dostává mnoho stížností a žádostí týkajících se objasnění vztahu mezi uvedenou směrnicí a vízovým kodexem, jelikož zjednodušení stanovená pro rodinné příslušníky občanů Unie ve směrnici jsou v členských státech zjevně uplatňována rozdílně. Tato situace vyvolává u rodinných příslušníků nejistotu. Z tohoto důvodu by rodinným příslušníkům v situacích, na něž se vztahuje směrnice 2004/38/ES, měla být poskytnuta minimálně stejná zjednodušení jako státním příslušníkům třetích zemí, kteří se nacházejí ve výše uvedených dvou situacích.

Komise navrhuje, aby byl zjednodušen vízový režim pro státní příslušníky třetí země navštěvující blízké příbuzné, kteří jsou občany Unie s bydlištěm na území členského státu, jehož jsou státními příslušníky, a dále pro blízké příbuzné občanů Unie s bydlištěm v třetí zemi, pokud si přejí společně navštívit členský stát, jehož je občan Unie státním příslušníkem.

Stejná zjednodušení by se měla jako minimální norma vztahovat na rodinné příslušníky občanů EU, na které se vztahuje směrnice 2004/38/ES.

3.3.4 Zlepšení organizace a spolupráce konzulátů (rovněž s ohledem na zavádění VIS)

Vízový kodex stanovil právní rámec pro různé formy **konzulární spolupráce** (oddíl 2.1.4 body 40–46 pracovního dokumentu útvarů Komise) k snížení nákladů členských států a k zajištění lepšího konzulárního pokrytí ve prospěch žadatelů. Existují však vážné pochybnosti o účelnosti a účinnosti těchto ustanovení.

¹⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38 ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 27).

Členské státy by se za prvé měly pro spolupráci s externím poskytovatelem služeb v zásadě rozhodnout až poté, co posoudí ostatní možnosti spolupráce. Mělo by se jednat o „krajní“ opatření, jelikož pro žadatele znamená dodatečné náklady, a členské státy by měly zajistit, aby všichni žadatelé mohli podat žádost přímo u jejich diplomatické mise nebo konzulárního úřadu. V praxi se však členské státy ve většině případů rozhodnou pro spolupráci s externím poskytovatelem služeb, aniž by posoudily ostatní možnosti, jelikož externí zajištění služeb je zdaleka nejlevnější, nerychlejší a nejefektivnější způsob zpracování vysokého počtu žádostí o udělení víza a zlepšení konzulárního pokrytí. V případě externího zajišťování služeb není navíc velmi často umožněn přímý přístup ke konzulátu.

Za druhé nejsou široce využívány nové formy spolupráce stanovené ve vízovém kodexu, tj. zastoupení v omezeném rozsahu (pouze pro přijímání žádostí, včetně odebrání biometrických údajů), společné umístění, společná střediska pro žádosti a možnost, aby žádosti přijímali honorární konzulové. Nevyskytují se žádné případy zastoupení v omezeném rozsahu a společného umístění a existují pouze hybridní formy společných středisek pro žádosti, přičemž jen několik málo členských států povolilo honorárním konzulům přijímat žádosti.

Za třetí, co se týká zastoupení pro přijímání a zpracování žádostí o víza (tzv. „konzulární pokrytí“), ačkoli došlo k pokroku, většinou prostřednictvím ujednání o zastupování a externího zajišťování služeb, je třeba konzulární pokrytí podstatně zvýšit. Žadatelé by neměli být nuceni cestovat do zahraničí za účelem podání žádosti, jelikož příslušný členský stát nemá v jejich zemi bydliště konzulát ani zastoupení.

Přístup ke konzulátu může být problematický, nákladný a časově náročný rovněž ve třetích zemích, v nichž mají všechny členské státy nebo jejich většina zastoupení v hlavním městě, mnoho žadatelů však musí kvůli jejich návštěvě cestovat na velkou vzdálenost. Tak je tomu například v případě Číny, Indie a Ruska. Ujednání o zastupování i externí zajišťování služeb jsou rozšířené, přijímání a zpracování žádostí o víza je však soustředěno v hlavních městech a několika málo velkých městech. V devíti třetích zemích, jejichž státní příslušníci podléhají vízové povinnosti, nemá zastoupení žádný členský stát a neexistuje v nich ani žádný externí poskytovatel služeb. Tyto země by byly ideálními místy k tomu, aby členské státy spojily zdroje a zřídily společná střediska pro žádosti nebo jinou možnou formu spolupráce.

V tomto ohledu je třeba uvést, že v rámci složky Fondu pro vnitřní bezpečnost¹⁷ týkající se vnějších hranic a víz budou spolufinancována opatření týkající se infrastruktury, budov a provozního zařízení (včetně údržby VIS), jež jsou nezbytné pro zpracování žádostí o udělení víza a odbornou přípravu. Co je důležité, v rámci složky Fondu pro vnitřní bezpečnost týkající se operační podpory bude pro financování v plné výši způsobilé personální obsazení konzulátů.

Komise navrhuje, aby byly stávající definice konzulární spolupráce revidovány s cílem zajistit jejich větší pružnost a aby byla zavedena zásada povinného zastoupení.

¹⁷ KOM(2011) 750.

4. ZÁVĚRY

Celkovým cílem vízového kodexu bylo zajistit, aby se společná vízová politika stala skutečně společnou a aby ji všechny členské státy uplatňovaly na všech místech stejně, a to prostřednictvím jednoho souboru právních ustanovení a jednoho souboru pokynů pro praktické uplatňování. Společná pravidla měla mimoto přispět k usnadnění oprávněného cestování, zejména u častých a pravidelných cestujících, a k boji proti nedovolenému přistěhovalectví. Toto hodnocení vyzdvihlo řadu přínosů, avšak rovněž oblasti, v nichž je možné zlepšení, pokud jde o postupy a podmínky udělování víz.

Ačkoli usnadnění oprávněného cestování samo o sobě přináší hospodářské výhody, vízový kodex neměl za cíl umožnit zjednodušení vízového režimu k podpoře hospodářského růstu a vytváření pracovních příležitostí. Tento cíl byl zaveden až ve sdělení Komise z listopadu 2012 vzhledem k nutnosti zajistit soudržnost mezi všemi politikami EU a současnému hospodářskému výhledu. V této zprávě bylo proto posouzeno, nakolik bylo dosaženo původního celkového cíle usnadnit oprávněné cestování a zajistit rovné zacházení v podobných případech, aniž by se konkrétně hodnotila jeho účinnost, pokud jde o přispění k hospodářskému růstu.

V porovnání se situací před jeho přijetím vízový kodex celkově objasňuje a zjednodušuje právní rámec společné vízové politiky. Kodex značně modernizoval a standardizoval postupy vydávání víz, a je-li náležitě uplatňován, umožňuje řešit určité problémy, jež byly vyzdviženy v hodnocení. Uplatňování právních ustanovení však není optimální. To lze do značné míry vysvětlit skutečností, že většina pružných prvků je zavedena jako možnosti („nepovinná“ ustanovení) namísto závazných pravidel.

Ustanovení vízového kodexu, která měla zajistit bezpečnost vnějších hranic, se ukázala jako soudržná a účinná a tato ustanovení jsou pro účel systému i nadále stěžejní. Ustanovení, která měla zajistit procesní zjednodušení u konkrétních kategoriích osob a která mohla rovněž snížit administrativní zátěž konzulátů členských států, však nemají očekávaný dopad. Výsledek není uspokojivý, a to nejen pro cestující s legitimním účelem cesty, nýbrž rovněž pro členské státy a celou EU, pokud jde o zmeškané příležitosti v hospodářské oblasti.

Vízový kodex platí všeobecně a jeho ustanovení se vztahují na všechny osoby, které jsou státními příslušníky zemí s vízovou povinností. Je proto nezbytné některá ustanovení přizpůsobit místním okolnostem. Právní rámec však nebyl na místní úrovni skutečně využíván a pouze na několika málo místech byla zavedena udržitelná a pokračující spolupráce, zatímco na jiných místech jsou někdy některé právní povinnosti jednoduše opomíjeny.

Ve snaze o dosažení skutečně společné vízové politiky navrhuje Komise revizi nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Závěry hodnocení byly použity ve zprávě o posouzení dopadů, kterou Komise vypracovala.

Návrh Komise na revizi vízového kodexu vychází v zásadě z těchto zjištění:

➤ Ustanovení vízového kodexu se uplatňují na všechny žadatele stejně bez ohledu na jejich individuální situaci, ačkoli vízový kodex stanoví právní základ pro uplatňování procesních zjednodušení u žadatelů, kteří jsou konzulátům známí. V praxi nerozlišují konzuláty dostatečně mezi neznámými žadateli a žadateli s pozitivní vízovou historií.

➤ Procesní zjednodušení, která vízový kodex předpokládá u známých žadatelů, jsou uplatňována pouze ojedinele.

➤ Kvůli rozsáhlému využívání externího zajišťování služeb nelze v praxi jednoduše zavést možnost upustit od požadavku, aby se dotyčná osoba dostavila osobně za účelem podání žádosti o udělení víza, a zprostit žadatele povinnosti předložit určité podpůrné doklady. Posouzení situace žadatele na základě pojmů jako „bezúhonnost“ a „spolehlivost“, jež jsou neodmyslitelně spojeny s volností rozhodování, nelze přenechat externím poskytovatelům služeb. Toto nedostatečné rozlišování je jedním z hlavních důvodů, proč žadatelé (a do jisté míry i konzuláty) považují stávající postupy při vydávání víz za zdlouhavé, obtížné a nákladné.

Komise proto navrhuje:

1) **snížit administrativní zátěž u žadatelů i konzulátů prostřednictvím plného využívání výhod Vízového informačního systému a odlišného zacházení se známými/pravidelnými cestujícími a neznámými žadateli na základě jednoznačných a objektivních kritérií;**

2) **dále usnadnit oprávněné cestování zjednodušením a úplnou harmonizací postupů a stanovením určitých ustanovení jako závazných, je-li v současnosti konzulátům přenechána posuzovací pravomoc.**

Pokud budou tato nová pravidla přijata, poskytnou žadatelům významné procesní zjednodušení:

	<i>Osobní podání</i>	<i>Odebrání otisků prstů</i>	<i>Podpůrné podklady</i>	<i>Vízum, které bude uděleno</i>
<i>Osoba podává první žádost o vízum, není registrována ve VIS</i>	ANO	ANO	Úplný seznam podle všech podmínek vstupu	V zásadě vízum pro jeden vstup, je však možné i vícenásobné vízum, pokud se konzulát domnívá, že žadatel je spolehlivý
<i>Osoba je registrována ve VIS (nikoli však</i>	NE	NE (ledaže otisky prstů nebyly	Úplný seznam podle všech podmínek vstupu	Vízum pro jeden vstup nebo vícenásobné

<i>pravidelný cestující)</i>		odebrány v posledních 59 měsících)		vízum
<i>Pravidelný cestující registrovaný ve VIS, který ve dvanáctiměsíčním období před podáním žádosti legálně použil dvě víza</i>	NE	NE	Pouze doklad o účelu cesty. Předpoklad splnění podmínek vstupu na základě „pozitivní vízové historie“	Vícenásobné vízum s tříletou dobou platnosti
<i>Pravidelný cestující registrovaný ve VIS, který legálně používal vícenásobné vízum s tříletou dobou platnosti</i>	NE	NE	Pouze doklad o účelu cesty	Vícenásobné vízum s pětiletou dobou platnosti

Osoby podávající první žádost o vízum by neměly být automaticky způsobilé pro vícenásobné vízum, jelikož jejich žádosti je nutno důkladně posoudit v zájmu zachování vysoké úrovně bezpečnosti v schengenském prostoru. Tyto osoby však budou mít prospěch ze všech obecných procesních zjednodušení, která Komise navrhuje, například zrušení cestovního zdravotního pojištění, kratších lhůt pro vydávání rozhodnutí a zjednodušeného formuláře žádosti. Tyto osoby budou mít prospěch i ze statusu „pravidelného cestujícího zaregistrovaného ve VIS“ se souvisejícími zjednodušeními, požádají-li o třetí vízum během dvanácti měsíců od legálního použití prvního víza.

Neexistence zastoupení pro přijímání a zpracování žádostí o víza v mnoha třetích zemích znamená, že podávání žádostí o udělení víza je velmi nákladné a časově náročné. Komise proto navrhuje:

3) revidovat stávající rámec na podporu konzulární spolupráce a umožnit přístup k vyřizování žádostí o schengenská víza na co nejvíce místech.

V souladu s cílem podporovat hospodářský růst prostřednictvím inteligentnější vízové politiky by měla být zavedena možnost dočasně používat určitá ustanovení vízového kodexu na podporu krátkodobé turistiky. Komise proto navrhuje:

4) zavést do vízového kodexu článek, který umožňuje dočasně udělovat víza na vnějších hranicích, a to za přísných podmínek.

V zájmu usnadnění mobility osob zjednodušením rodinných návštěv se navrhuje:

5) **poskytnout určitá procesní zjednodušení státním příslušníkům třetích zemí navštěvujícím blízké příbuzné, kteří jsou občany Unie s bydlištěm na území členského státu, jehož jsou státním příslušníky, a dále blízkým příbuzným občanů Unie s bydlištěm v třetí zemi, pokud si přejí společně navštívit členský stát, jehož státním příslušníkem je občan Unie.**

S cílem vyjasnit ve vztahu k vízovému kodexu procesní zjednodušení, která se vztahují na rodinné příslušníky občanů Unie podle směrnice 2004/38/ES¹⁸, se navrhuje:

6) **stanovit, že procesní zjednodušení uvedená v bodě 5 by se měla jako minimum vztahovat na rodinné příslušníky občanů Unie, na které se vztahuje směrnice 2004/38/ES.**

Státní příslušníci třetích zemí se potýkají s problémy, jelikož povolený pobyt v schengenském prostoru je omezen na 90 dní v období 180 dní. Vzhledem k neexistenci odpovídajícího povolení pro pobyty delší než 90 dnů musejí tyto osoby v těchto případech svůj pobyt zkrátit, nebo se snaží využít právní nástroje, jež nejsou určeny k prodloužení povoleného pobytu v schengenském prostoru. Proto:

7) **navrhuje se legislativní iniciativa k odstranění právní mezery mezi pravidly pro krátkodobé pobyty a pravidly pro přijímání státních příslušníků třetích zemí v jednotlivých členských státech.**

Návrh na revizi vízového kodexu přihlíží rovněž k jiným problémům, které byly vyzdviženy v pracovním dokumentu útvarů Komise a které mají menší význam a/nebo především technickou povahu.

Bude-li tato komplexní revize vízového kodexu přijata, zavede skutečně inteligentnější společnou vízovou politiku, což by mělo vést k vyššímu počtu návštěv EU.

Do přijetí návrhu na revizi vízového kodexu společnými normotvárci považuje Komise za důležité a nezbytné podpořit harmonizaci a uplatňování stávajících ustanovení. Komise proto bude s členskými státy spolupracovat v rámci Výboru pro víza a na jiných příslušných fórech v zájmu zajištění úplného uplatňování stávajících ustanovení a prosazování určených osvědčených postupů.

Co se týká stávajících ustanovení, pozornost se zaměří na udělování vícenásobných víz a rychlejší harmonizaci seznamů podpůrných dokladů v jurisdikcích, v nichž k tomu dosud nedošlo. Komise se vynasnaží podpořit místní schengenskou spolupráci v konkrétních jurisdikcích s vysokým politickým anebo hospodářským významem, které mají nejlepší turistický potenciál. Pokud jde o osvědčené postupy, Komise může posoudit nové návrhy na pilotní projekty týkající se udělování víz na vnějších hranicích. Při budoucích revizích příloh nařízení č. 539/2001 budou vzaty v úvahu i ekonomické a obchodní aspekty, a to s ohledem na nová kritéria pro osvobození od vízové povinnosti, která zanedlouho přijmou společní normotvárci. Do nařízení č. 539/2001 bude také vložen nový článek, který zní: „*Účelem*

¹⁸ Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 77.

tohoto nařízení je určit ty třetí země, jejichž státní příslušníci podléhají vízové povinnosti nebo jsou od této povinnosti osvobozeni, a to na základě hodnocení provedeného pro každý případ zvlášť a zaměřeného na různá kritéria týkající se mimo jiné nedovoleného přistěhovalectví, veřejného pořádku a bezpečnosti, hospodářských přínosů, především z hlediska cestovního ruchu a zahraničního obchodu, a vnějších vztahů Unie s dotčenými třetími zeměmi, včetně zejména lidských práv a základních svobod, jakož i důsledků regionální soudržnosti a vzájemnosti.“
